

TİMSAHIN GÖZYAŞLARI: DÜNYA SOSYAL KALKINMA ZİRVESİ

Çalışanların Günlüğü Dergisi, Nisan-Mayıs 1995

Yıldırım Koç

Hazırlıkları uzun süredir devam eden Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi Birleşmiş Milletler tarafından 6-12 Mart 1995 günleri Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da toplandı. Sosyal Zirve'ye 143 devletin devlet ve hükümet başkanları ile üst düzey yetkilileri katıldı. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel de Sosyal Zirve'ye katılarak 11 Mart 1995 günü bir konuşma yaptı.

Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi, üst düzey katılım açısından 20. yüzyılın en büyük toplantısıydı. Devlet ve hükümet başkanlarının yanı sıra, 3813 kişi hükümet delegasyonu içinde yer aldı. Ayrıca, gönüllü kuruluşlar kapsamında 2274 kişi ve 2626 basın mensubu da Dünya Zirvesi'ni izledi. Zirve'nin güvenliğini 975 güvenlik mensubu sağladı. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL, DİSK adına Bank-Sen Genel Başkanı Hulusi Karlı ve HAK-İŞ Genel Başkanı Necati Çelik, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Delegasyonu içinde yer aldı. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU), işçi örgütlerinin temsilcilerinin hükümet delegasyonlarında yer almaları için özel çaba göstermelerini istemişti. Yalnızca 30 dolayında ülkenin işçi temsilcileri hükümet delegasyonlarında yer alarak Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'ne katıldı.

Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi'nin önem kazanmasına neden olan diğer bir nokta, Birleşmiş Milletler'in ilk kez yoksulluk, işsizlik ve toplumsal bölünmüşlük veya dışlanmışlık gibi toplumsal sorunları gündeminin ilk sırasına alması ve dünya ölçeğinde bir tartışma başlatmasıdır. Dünya liderleri ilk kez "yalnızca küreselleşmiş piyasa tarafından yönlendirilen bir dünyanın toplumsal olarak kabul edilemez, siyasal açıdan tehlikeli ve üretken olmaktan uzak olduğunu kabul ettiler."

Zirve'nin toplanma gerekçesi, özellikle gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere, tüm dünyada yoksulluğun, işsizliğin ve toplumsal bölünmüşlüğün son dönemde olağanüstü düzeyde artmasıydı. Gelişmekte olan ülkelerin borç yükü ise bu ülkelerin ekonomilerini ve halklarını çöküntüye götürme düzeyine gelmişti. Özellikle son 15-20 yıllık dönemde uygulanan yeni-liberal politikalar ve bunun bir parçası olan istikrar programları sonucunda tüm insanlığın geleceğini tehlikeye sokan toplumsal sorunlar giderek büyüyordu.

Zirve'de bu sorunlar tartışıldı ve bir bildirme ve eylem programı, 13 Mart sabahı saat 2:30'da kabul edildi. Ancak bildirmede ve eylem programında, sorunların kabul edilmesi ve anlatılmasının ötesinde, sorunları çözme doğrultusunda somut ve bağlayıcı adımlar benimsenmedi. Ayrıca, uluslararası sendikacılık hareketinin tüm çabalarına rağmen, Zirve sonuçlarının uygulanmasını denetlemede Uluslararası Çalışma Örgütü'ne bir görev verilmedi. Ancak, bazı ülkelerin engelleme çabalarına karşın, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün özellikle örgütlenme özgürlüğü ve toplu pazarlığa ilişkin Sözleşmelerine atıfta bulunulması da uluslararası sendikacılık hareketinin ortak çabasının bir ürünü oldu.

Tüm bu belirsizliklerine rağmen Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesi, özellikle son 15-20 yıldır uygulanan yeni liberal politikaların yarattığı yoksulluk, işsizlik ve toplumsal bölünmüşlüğün kabul edildiği ve hükümetlerin bu olumsuzlukları azaltmak için girişimlerde bulunmayı taahhüt ettikleri büyük bir uluslararası toplantı olması açısından özellikle önemliydi. Sermaye örgütlerinin ve sermaye yanlısı hükümetlerin, Sosyal Zirve'de, kendi sorumlu oldukları yoksulluk, işsizlik ve toplumsal bölünmüşlüğe ilişkin yakınlıkları da timsah gözyaşlarıydı.